

ВЕЧЕ ТАЈНОГ ЗАЧИНА

Извештај од петка, 24.11.2017.

Тема:

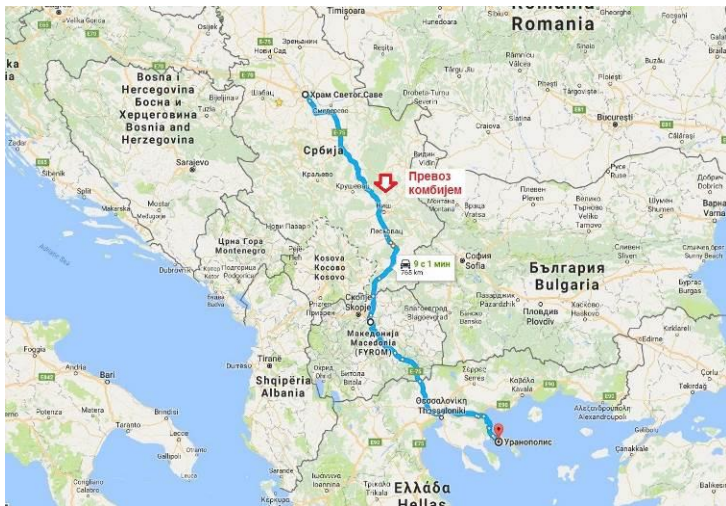
ХОДОЧАШЋЕ ПО СВЕТОЈ ГОРИ СА УСПОНОМ НА АТОС

Казивање: Живорада Лазића и Стевана Ковачевића

Поштовани пријатељи,

уживање је писати извештај – утиске са вечери у којој је превладала и струјала дивна енергија за коју су једнако заслужни: наши домаћини вечери Живорад Жика Лазић и Стеван Степа Ковачевић, као и наша дивна публика која је до последњег места испунила галерију ТАЈНОГ ЗАЧИНА – али, рекао бих да је главни разлог у стварању те неописиве енергије (која нас је чврсто држала у свом наручју пуна три сата) био далеко од нас око 600 километара – Манастир ХИЛАНДАР – СВЕТА СРПСКА ЦАРСКА ЛАВРА на Светој Гори Атонској. Српска православна светиња која непрекидно траје више од осам векова. Ризница и чувар искре српске вере, која је опстала кроз све невоље које су се надвијале над њом и српским народом – вековима. У јуну 2016. године, на овом истом месту, проф. др Мирко Ковачевић нам је приуштио промоцију монографије о Хиландару, јединствене књиге која представља истински драгуљ и вредан историјски документ. Након више од годину дана прича о Хиландару је поново са нама. Наши пријатељи долазе са свог Ходочашћа по Светој Гори са предивном причом и многобројним фотографијама Свете Горе, Атоса и СВЕТЕ СРПСКЕ ЦАРСКЕ ЛАВРЕ - ХИЛАНДАРА која нам је километрима (географски

мерено) далеко, али – без обзира на даљину – светли у срцима свих нас. Уводну реч, поздрав предавачима и публици упутио је Бранислав Денис Божовић.

Када се говори о Хиландару, онако како је то чинио у петак, наш Жика Лазић: топло, непосредно и усхићено, публика не може да остане равнодушна. Тај контакт приповедача са предајником очараног доживљеним, и – публике са пријемницима која жели да чује и доживи тај величанствени пут Ходочашћа ствара енергију коју желим (а нисам сигуран да могу) да Вам на овај начин пренесем.

Пре поласка требало је извадити визе за Свету Гору. Добијају се на највише четири дана. Објаснио нам је Жика да су људи са којима је путовао на Хиландар и успео се на Атос, једни другима били, углавном, непознати а проживели су тих четири-пет дана као браћа. Заједнички циљ и осећања која су гајили према Хиландару су их ујединили.

Путовали су комбијем до Грчке, тачније до Урануполиса – последњег града

до којег се може доћи аутомобилом. Одатле трајектом до Свете Горе са југозападне стране, до арсане (пристаништа) Јовањица и аутобусом до Хиландара. Обишли су Хиландар, манастир Есфигмен и Пирг краља Милутина. Присутствовали су вечерњој молитви, вечерали у трпезарији и преспавали у конаку.

За вечеру је послужена чорба од поврћа, манастирски хлеб и пола парадајза – као салата, а на столу је било маслиново уље и сирће. Чаша вина је послужена после вечере. За време вечере један од монаха је читао житије. Сутрадан ујутро, после јутарње службе и литургије, за доручак је послужен динстани кромпир са маслиновим уљем.

Подсетио нас је Жика на низ занимљивости и предања (легенди) о Светој Гори:

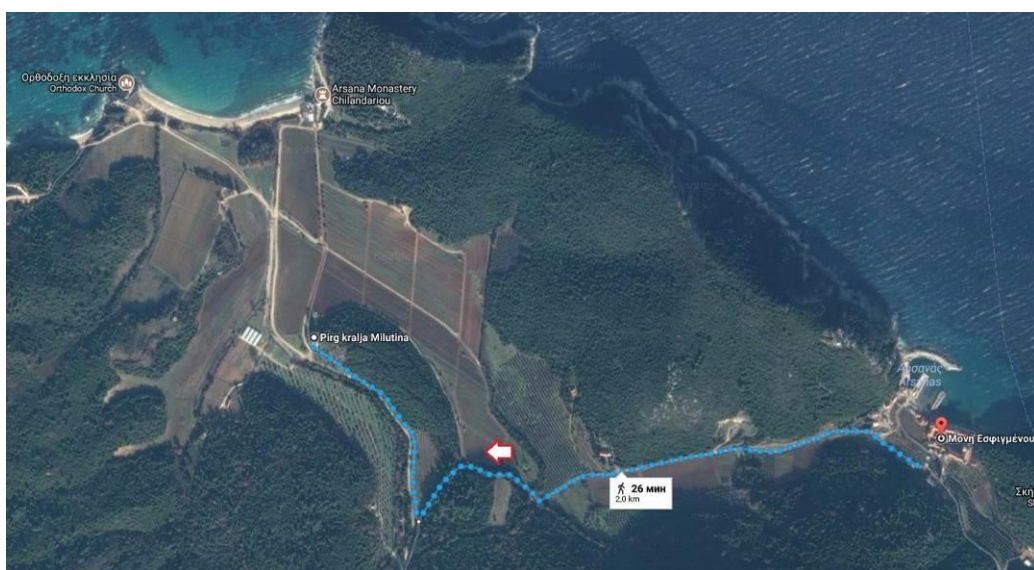
- да је Света Гора: држава без војске, богатство без новца, мудрост без школе, царство без круне, кухиња без меса, земља без жена (442. године, женама је забрањено да посећују Свету Гору);
- да је само једна жена стално присутна на Светој Гори – Пресвета Богородица под чијом заштитом пребива Њен Свештени врт – Света Гора Атонска;
- да се на Светој Гори не рађа, већ само умире;
- да Света Гора има 20 манастира, 12 скитова и око 2.500 монаха;
- да постоји заједничка административна управа у Кареји, да је аутономија добијена од Византије 963. године.

Жика нам је говорио о срдачном гостопримству монаштва које се осећало на сваком кораку. Причао нам је Жика о ЛЕГЕНДАМА И ЧУДИМА СВЕТЕ ГОРЕ. Посебно нам је нагласио ону о ЛОЗИ СВЕТОГ СИМЕОНА, коју ћу покушати да Вам пренесем.

Када се монах Симеон упокојио (1198. године), био је сахрањен у наосу цркве, уз јужни зид. Девет година касније (1208. године) у пратњи групе хиландарских монаха, Свети Сава је пренео очеве "целе и нетакнуте" мошти у Србију и похранио их у манастир Студеницу. Тако је испунио очеву последњу жељу да почива у "земљи отачаства свога". Предање каже да су, упркос томе, Хиландарци били веома тужни што је свети старац отишао од њих и да су дуго и неутешно плакали. Због тога је његовим благословом, "а за вечну утеху" браћи монасима, на месту где је монах Симеон најпре био сахрањен изникла благородна лоза.

Симеоновој лози се приписује чудотворна моћ. Много је сведочења да је бесплодним супружницима, који су чврсто веровали, даровала пород. Најпознатији такав случај збио се у 16. веку када је солунски паша, благодарећи овом грождју, добио наследника. Према обећању, довео је сина са његових осамнаест година да се замонаши у Хиландар. Монаси су тада мудро одговорили паши речима: "Хвала, честити Пашо, ипак ће он бити кориснији Теби него нама." У знак захвалности за такав одговор, паша је 1582. године поклатио Хиландару велико имање (15.000 хектара) ван граница Свете Горе, звано Каково, са којег манастиру и данас пристижу највећи приноси. Грци су одузели 90% земљишта после Другог светског рата, те је сада метох Каково површине око 1.500 хектара.

Након преспаване ноћи, јутрења и литургије дружина се упутила ка Атосу. Бродом су дошли до пристаништа Манастира Свети Павле, који се налази у подножју Атоса - планине високе 2.030 метара. Планина изгледа заиста моћно и помало је својим

изгледом пољуљала веру у успех похода, међутим заједништво је поново однело победу. Интересантно је да је осамдесетих година 14. века брат Вука Бранковића – Герасим обновио Манастир Свети Павле и да су прилоге давали српски деспоти: Гргур, Ђурђе и Лазар Бранковић. Такође је интересантна прича о помоћи Манастиру Свети Павле коју је донела Мара Бранковић, султанија (удова султана Мурата II) и ћерка Ђурђа Бранковића. Њу је глас са неба опоменуо, пошто је са брода кренула према Манастиру Свети Павле (1470. године), да ту влада друга царица. На месту где је стигао глас са неба подигнута је капела – црквица киоск.

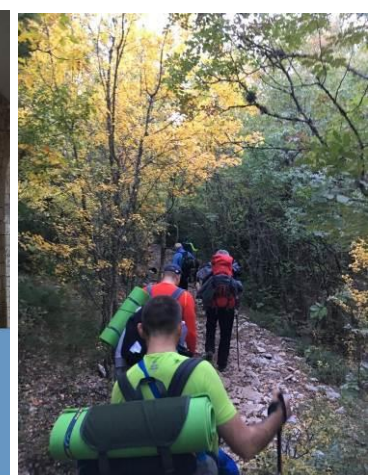
Одавде је реч од Жике Лазића преузео Стеван Ковачевић, који нам је довршио причу о успону на Атос и силаску до пристаништа Каруља.

Након кратког обиласка Манастира Свети Павле, експедиција је, пешице, кренула према Скиту Свете Ане (име је добио по мајци Пресвете Богородице), који се налази на 400 метара надморска висине. У Скиту Свете Ане дружина је преноћила и у рану зору, после јутарње службе, кренула ка врху Атоса.

Од Скита Свете Ане пут је водио преко Ставроса – места 800 метара надморске висине на коме се спајају планинарске стазе из више праваца и на коме се налази последњи извор пијаће воде. Од Ставроса до врха Атоса води само једна планинарска стаза. На 1500 метара надморске висине налази се међустаница - планинарски дом са капелом која се зове Панагија. Комплетна пешачка стаза, од Манастира Свети Павле до врха Атоса, у сталном је успону. Висинска разлика од 2000 метара може да се упореди са неком замишљеном зградом од 650 спратова, али се не може упоредити пењање степеницама и каменитим серпентинама. Сваки члан експедиције носио је „тежак“ ранац са: одећом, храном, водом, врећом и подметачем за спавање, зимском јакном, кишном кабаницом и другим потрештинама које су неопходне за овакве успоне. Због тога су, током успона, прављене петоминутне паузе у правилним временским интервалима: 60 минута, 55 минута, 50 минута итд. Изузетак је био на Ставросу и у Панагији где смо имали нешто дужу паузу за одмор и лагани оброк. Време је било изузетно лепо, право михољско лето. Успут смо сретали групе планинара које су силазиле са врха. Један Белорус (или Украјинац) поклатио је планинарске штапове Жики Лазићу. У Панагију смо стигли око поднева и заузели осам кревета. За овај „поклон“ може се захвалити водичу Вуку Тубићу који је, знајући шта може да се догоди, направио одличан стратешки план. Због великог напора и зрелих година Жика је одустао од даљег успона и остао у Панагији. Остали су наставили пут до врха Атоса. На врху Атоса саграђена је капела посвећена Преображењу Спаситеља, покрај капеле је камен на коме се налази гвоздени крст Светог Атанасија Атонског, а ту је и бунар са кишницом. Са врха Атоса могла се видети цела Света Гора као „на длану“. Преко врха су повремено прелазили бели облаци и за тренутак заклањали видик. Када се облаци разиђу, пуцао је предиван поглед на све стране: Халкидики, Тасос, Олимп...

После краћег одмора и неописивог уживања ходочасници су кренули назад до Панагије, где су преноћили – трећи пут на Светој Гори. Те ноћи, уочи празника Покрова Пресвете Богородице, у Панагији се окупило пуно ходочасника из Русије, Белорусије, Румуније и других православних земаља, који су повели свог свештеника и одржали поноћно богослужење у капели. Занимљиво је да су се многи руски ходочасници попели до Панагије на самарима мулаца. Пошто у планинарском дому (капели) има само 20 кревета, многи ходочасници су били принуђени да спавају напољу – на тераси. Због планинарске и људске солидарности, наш водич је предложио да спојимо кревете и прихватимо још десет ходочасника да спавају унутра. Међу њима су била и двојица нишлија који су дошли инкогнито из правца Велике Лавре.

Сутрадан се кренуло у спуштање, преко Ставроса, према Каруљи. Каруља се дели на спољашњу и унутрашњу. У спољашњој се налази арсана (лука), а у унутрашњој необичне испоснице у којима се подвизавају монаси – пустињаџи. Међу њима има и Срба. Спуштање у унутрашњу Каруљу веома је захтевно, јер се обавља уз помоћ сајли, ланаца и мердевина. Испод „стазе“ је амбис и море. У овај подвиг се упустила спремнија група од четворице ходочасника, а друга четворка је наставила пут према каруљској арсани. Око поднева сви су се нашли на плажи каруљског пристаништа, где су опрали руке и ноге, попили последње капи српске „мученице“ и појели преостале залихе хране. Затим су се укрцали на лађу и пошли назад ка Урануполису, Какову и граду Ставросу - у су застали због гираса и „Митоса“. Пут од Ставроса до Храма Светог Саве у Београду протекао је без икаквих проблема, као уосталом и цело ходочашће. Општи утисак и закључак свих учесника овога ходочашћа је: да то није било случајно!

Желим, на крају, да пренесем велико задовољство присутне публике. Нескривено жаљење припадника лепшег пола због немогућности обиласка Свете Горе, али и радост и жељу да оваквих казивања буде више.

Велико хвала Живораду Жики Лазићу и Стевану Стеви Ковачевићу на несебичности и великом труду да нам што боље пренесу Светогорску енергију.

Такође, не би било фер не поменути и уиграну екипу ресторана ТАЈНИ ЗАЧИН који су се побринули да све буде на време и да ђаконије на столу буду изванредне (Манастирски ђувеч, туршија, колач ИЗ ПРИНЦИПА, боза...).